

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

som udtryk for, at venstre er enig i selve grundtanken om at have en workshop.

Så skal jeg blot gøre den bemærkning, at det da er klart, at vi i kulturministeriet, når ansvarlige partier her i tinget rejser forskellige spørgsmål, overvejer så ærligt, som vi kan, hele problematikken i forhold til de tanker, som er rejst. At vi så måske kommer til en anden konklusion end det, der er rejst af tanker om, er en tredje ting.

Så skal jeg til sidst sige apropos syndere – omvendte eller uomvendte – at en gang imellem ved jeg ikke, om jeg skal synes, at det er lidt synd for hr. Bernhard Baunsgaard, eller misunde ham, at han aldrig har været i den situation, at han kom til at synde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 84 stemmer mod 51; 7 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 119 stemmer mod 24.

Ændringsforslag nr. 3 og 4
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes med 92 stemmer mod 51; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

§ 1, ændringsforslag nr. 6 om en ny affattelse af § 2 og § 2 i den ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ekspropriation til byudvikling.

(Lovforslag nr. L 85. Fremsat 15/3 77. Første behandling 22/4 77. Betænkning 5/5 77).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Westh (S):

Ministeren har stillet enkelte ændringsforslag. Jeg vil kun kommentere ministerens ændringsforslag til § 1, hvorimod jeg ikke skal komme ind på de øvrige ændringsforslag, da de er af mere teknisk karakter.

Der har fra flere sider, bl. a. det radikale venstre, været fremsat ønske om en præcisering af udtrykket »iværksat planlægning«. En sådan præcisering finder vi også rimelig, og vi er derfor tilfredse med ministerens ændringsforslag til § 1.

Efter ændringsforslaget kan der eksproprieres til byudvikling, når der foreligger en godkendt kommuneplan, eller når der er tilvejebragt godkendte midlertidige rammer. De midlertidige rammer, der er tale om, er § 15-rammerne i henhold til kommuneplanloven. § 15 blev indført i kommuneplanloven, for at den ønskede decentralisering af planlægningen kunne komme til at virke så hurtigt som muligt. Når et stort flertal dengang fandt, at disse rammer var tilstrækkeligt grundlag til en decentralisering, så er det en logisk følge heraf, at de også skulle kunne danne grundlag for ekspropriation, når en godkendt kommuneplan kan gøre det. Vi afviser derfor fremskridtspartiets ændringsforslag.

Det er med stor tilfredshed, vi i socialdemokratiet har konstateret, at der i folketinget er flertal for dette lovforslag, som vi i mange år har arbejdet på at få vedtaget. Vi finder, at lovforslaget naturligt passer ind i den række planlove, vi i de senere år har vedtaget. Jeg tænker først og fremmest på lov om lands- og regionplanlægning samt på kommuneplanloven.

Noget meget centralt i begge disse love er bestemmelserne om borgernes aktive medvirken i planlægningsdebatten og beslutningsprocessen, en aktiv medvirken, som har været ønsket af stort set alle, der har deltaget i de senere års planlægningsdebat. Fremtidige region-

[Westh.]

og kommuneplaner vil således først kunne vedtages efter en offentlig debat, hvori der er indgået alternative forslag.

Når planerne er vedtaget, må man naturligvis sikre, at de også kan føres ud i livet. Ellers har planlægningsarbejdet været omsonst, og borgerne vil ikke kunne forstå, hvorfor de skulle deltage i det. Denne lov er et nyttigt og naturligt værktøj til at sikre, at udviklingen kommer til at rette sig efter de planer, der er vedtaget, således at planerne ikke blot bliver gennemført som vedtaget, men også bliver det på det tidspunkt, der er hensigtsmæssigt i forhold til den økonomiske planlægning.

Kommunerne får nu en reel mulighed for at koordinere den fysiske og den økonomiske planlægning. Kommunerne får bedre mulighed for at lave en rationel udbygning af f. eks. spildevandsledninger, vandforsyning og el. Kommunerne kan dermed undgå det ressourcespild, der uvægerlig vil være, når man, som det ofte har været tilfældet, først må udvikle lidt her og så lidt dér, alt efter hvor der var jord til salg. Jeg vil også fremhæve, at denne lov også vil kunne betyde, at kommunerne lettere vil kunne spare på den vigtige ressource, der hedder landbrugsjord, af samme grunde som de førnævnte.

Til slut blot dette: denne lov vil uden tvivl blive hilst velkommen af mange, mange kommunalbestyrelser og kommunalbestyrelsesmedlemmer fra praktisk taget alle partier. Jeg synes derfor ikke, at man skal gøre loven til det helt store principspørgsmål, som nogle partier ifølge dagspressen agter at gøre det. Man skal se loven som en naturlig følge af hele udviklingen inden for planlægningslovgivningen. Muligheden for at ekspropriere i henhold til denne lov er da heller ikke mere vidtgående end de bestemmelser, der findes om ekspropriation af jord til rekreative formål i anden planlægningslovgivning.

Tang Sørensen (FP):

De af ministeren stillede ændringsforslag til dette lovforslag er et fremskridt, kan man næsten tillade sig at sige. Disse ændringsforslag gør, at det egentlige lovforslag ikke bliver så rigoristisk, som der var lagt op til.

Ændringsforslag nr. 1 går ud på, at nu skal man ikke mere kunne ekspropriere, når en planlægning er iværksat, i modsætning til den oprindelige ordlyd i lovforslaget, nu skal der

foreligge godkendte kommuneplaner. Men så kommer der en sætning bagefter, som fremskridtspartiet ikke er tilhænger af: man skal også kunne ekspropriere efter midlertidige rammer for indholdet af lokalplaner. Det er en særdeles farlig tendens at komme ind på, fordi disse midlertidige lokalplaner eller dispositionsplaner jo ikke har været ude til høring hos borgerne i de enkelte kommuner, det er planer, der er lavet af kommunalbestyrelserne og på embedsmandsplan. Vi finder, det vil være forkert, at man, hvis dette lovforslag – hvad vi ikke håber – bliver vedtaget, får adgang til at ekspropriere efter disse midlertidige planer.

Derfor vil jeg foreslå folketetinget, at man stemmer for det af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag, hvorved man fjerner den sidste sætning i det af ministeren stillede ændringsforslag, således at man kun kan ekspropriere efter godkendte kommuneplaner.

Aksel Pedersen (V):

Venstre vil stemme imod ekspropriationslovforslaget ud fra den forudsætning, at et samfund fungerer des bedre, jo mindre man griber ind i den enkeltes frihed. Det at ekspropriere er et voldsomt indgreb, som kun skal bruges, hvor almenvellet kræver det, og det ligger jo allerede i de bestående ekspropriationslove.

Vi finder, at forslaget går meget vidt, og vi mener, at det giver nogle muligheder, som helt går imod det, et samfund har behov for. I øvrigt synes vi, at der er en vis, skal vi sige planmulighed i det, at man ikke får jorden tilbudt på én gang, som man ønsker det fra hr. Wesths side. Det kan selvfølgelig være meget tiltalende for en byplanlægger at kunne tage den jord, han vil have. Jeg vil gerne have lov at spørge, om ikke man tror, at vore byer ville have fået et meget ensartet, frimærkeagtigt præg, hvis byplanlæggerne havde kunnet tage jorden ind, som de havde lyst til. Det var et sidespring.

Fra venstre vil vi stemme for ændringsforslag nr. 1, 3 og 4. Vi vil stemme for nr. 3, fordi det giver en rimelig klageadgang. De to andre ændringsforslag betyder lettelser i det forslag, der var fremsat, og dem vil vi også stemme for.

Grove (KF):

Fra konservativ side mener vi ganske klart, at kommuneplanloven allerede i øjeblikket giver rigelig adgang til ekspropriation af fast ejendom.

Når hr. Westh taler om, at borgerne skal

[Grove.]

deltage aktivt i kommuneplanlægningen, er vi da helt enige i, at det skal de, men hvis vi vedtager dette lovforslag, så kommer de sandelig også til at deltage aktivt ved at opgive deres jord, og det synes vi ikke er rimeligt. Derfor kan vi selvfølgelig ikke gå ind for dette lovforslag; det udvider ekspropriationsretten ganske væsentligt, og det kan vi ikke være tilhængere af.

Bernhard Baunsgaard (RV):

På den radikale gruppes vegne skal jeg kort meddele, at vi vil stemme for ministerens ændringsforslag og for selve lovforslaget.

Det af fremskridtspartiet fremsatte underændringsforslag ville jeg måske have nogen sympati for, hvis dette med de godkendte midlertidige rammer for indholdet af lokalplaner var noget, der varede ret længe, men da vi allerede i 1978-79 vil have det overstået, så mener jeg ikke, at det er nødvendigt at stemme for fremskridtspartiets underændringsforslag.

Med hensyn til kravet om en endeligt vedtaget eller godkendt kommuneplan gør jeg opmærksom på, at denne har været underkastet en offentlig behandling så grundig, at alle, der blot på nogen måde kan berøres af lovens mulighed for ekspropriation, vil have været inddraget i diskussionen om kommuneplanen. Derfor nærer jeg ingen betænkelighed ved at anbefale, at man stemmer for det.

Alfred Andersen (SF):

Som jeg udtalte ved første behandling, var vi meget positivt indstillet over for det forslag, som forelå. Jeg må indrømme, at det er blevet lidt dårligere under den udvalgsbehandling, det har været ude for, men vi kan dog trods alt stadig væk stemme for forslaget.

Vi må vel regne med, at det er i samfundets interesse, at man får en planlægning, som er langsigtet. De resultater, vi har oplevet indtil nu, er dem, vi skal lære af. Vi har set byer, som har savnet en langsigtet planlægning, fordi de har manglet en mekanisme, som hed ekspropriation. Vi har set, hvordan byer ikke har udviklet sig, fordi de har måttet vente, indtil de fik mulighed for at købe jord, og det har som sagt givet uheldige virkninger. Vi har i udvalget fået oplysning om mange, mange byer rundt omkring i landet, som har måttet ændre på deres planlægning, netop fordi der dér, hvor

de havde planlagt områderne, ikke var mulighed for at opkøbe jorden. Derfor synes jeg nok, at alle, som har bemærket om dette lovforslag, at det er et indgreb i ejendomsretten, bør tænke på de vanskeligheder, man har haft ude omkring i kommunerne rent planlægningsmæssigt, hvor udviklingen mange gange er gået i den forkerte retning, fordi mulighederne for opkøb af jord som sagt ikke har været til stede. Det har betydet, at man har fået en uhensigtsmæssig planlægning og en meget fordyrende planlægning. Derfor må det som sagt være i samfundets og i borgernes interesse, at man nu får en lov af denne art.

Fuglsang (DKP):

Kommunisterne kan også stemme for forslaget som helhed og for de ændringsforslag, der er stillet af ministeren. Jeg bør måske lige sige, at når vi stemmer for, så er det ikke, sådan som fremskridtspartiet åbenbart skyder mig og andre i skoene ud fra ensidig hensyntagen til bekvemmelighedsønskerne hos det begrænsede antal funktionærer, som i praksis kommer til at forestå denne lovgivning. Nej, det er simpelt hen, fordi vi er for planlægning, også byplanlægning. Vi finder en sådan nødvendig af hensyn til en fornuftig udnyttelse af vore efterhånden mere og mere begrænsede arealer og de hjælpekluder, vi har. For os at se vil det være en illusion, at vi kan få nogen virkelig effektiv planlægning, hvis ikke vi også har adgang til at sikre os de nødvendige arealer og de nødvendige hjælpekluder. Jeg tror nok bl. a. perspektivplanerne har vist, at noget sådant ikke går, hvis ikke man har den slags muligheder.

Det er sådan set meget sjovt at se, hvad modstanderne af en sådan lovgivning kan få ud af grundlovens berømte § 73 om ejendomsretten, hvor der står: »Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det.« Der er i sandhed mulighed for en smidig fortolkning; for grundejerne er almenvellet lig deres egen snævre gruppe, ligesom spekulanterne i ejerlejligheder forleden dag var dem, der repræsenterede almenvellet og borgerne.

Men det er ikke altid, man har samme respekt for almenvellet. Man kan gå to paragraffer længere ned i grundloven, nemlig til § 75. Dér bruges udtrykket »almenvellet« også, idet der står: »Til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrygger

[Fuglsang.]

hans tilværelse«. Her er bekymringerne i praksis en del mindre, og det gør, at min skepsis med hensyn til, hvad man egentlig mener med almenvellet, er blevet en del bekræftet.

Arne Bjerregaard (KrF):

Kristeligt folkeparti ønsker ikke på nuværende tidspunkt i al fald at medvirke til lovforslagets gennemførelse. Med dette mener jeg, at vi har udtrykt, at vi har den opfattelse, at der er muligheder i dag for at udvikle vores byområder så hensigtsmæssigt, som jeg havde nær sagt vi finder det rimeligt.

Hvis man skal snakke om planlægning på længere sigt, må man nok sige, at den planlægning, som man foretog visse steder for bare ti år tilbage, har vist sig at være særdeles uheldig, så derfor var det visse steder ønskeligt, at den overhovedet ikke blev gennemført. Dette kan også medføre, at man må sige: nu vel, så er det da godt, man ikke kan ekspropriere så meget, at man kan planlægge 100 år frem i tiden, fordi det kan være, at det er ganske uhensigtsmæssigt.

På den anden side vil vi gerne sige, at vi ikke er imod, at der foretages så god en planlægning som muligt under hensyntagen til den private ejendomsret. Hvis det er sådan, at den i fremtiden stiller sig afgørende i vejen for, at man kan lave en fornuftig planlægning, ja, så må man selvfølgelig tage stillingen op til revision. Men vi mener altså, at der med de love, vi har i øjeblikket, er mulighed for at gennemføre hensigtsmæssig planlægning af byudviklingen.

Lad mig sige om de stillede ændringsforslag, at vi vil stemme for samtlige.

Thorndahl (FP):

Hr. Westh udtalte i forbindelse med behandlingen af dette ekspropriationslovforslag, at man med de nye planlægningslove har sikret eller forsøgt at sikre borgernes aktive medvirken. Det er jo meget prisværdigt i sig selv, men lad os nu se det først. Jeg finder i og for sig, at det er ganske fantastisk, at den socialdemokratiske ordfører i denne sammenhæng taler om borgernes aktive medvirken. Der er netop tale om, hvis man får dette lovforslag vedtaget, at en væsentlig del af den planlægning, som giver ekspropriationsadgang, er tilvejebragt uden borgernes aktive medvirken. Hvis hr. Westh er så interesseret i at få aktiveret borgerne, så bør

han da sandelig stemme for det underændringsforslag, som fremskridtspartiet har stillet.

Hr. Westh talte igen om mulige ressourcebesparelser ved gennemførelse af dette lovforslag. Det var et meget løst postulat. Jeg ventede i og for sig spændt på, at hr. Westh ville gøre nærmere rede for, hvorledes disse ressourcebesparelser kunne tilvejebringes, men det blev ved postulatene. Jeg synes, det ville være meget interessant at få det lagt lidt mere præcist frem, så vi kunne se, hvad man i og for sig forestiller sig, der kunne opnås af ressourcebesparelser ved gennemførelse af dette lovforslag. Det har der hidtil ikke været nogen som helst form for tilløb til dokumentation af.

Med hensyn til de bemærkninger, hr. Westh gjorde vedrørende modningsomkostninger, som skulle påhvile kommunerne, hvis man fik en måske uhensigtsmæssig, klatvis udbygning af nogle planlagte byområder, så må disse bemærkninger, hvis de skal ses i forhold til en belastning af den kommunale likviditet, opfattes som udtryk for et manglende kendskab til de bidragsordninger, der ligger nu med hensyn til påligning af spildevandsbidrag, vejbidrag og vandforsyningsbidrag, idet man har tilstrækkelige midler i lovgivningen til at pålignende ubebyggede arealer disse bidrag. Det må altså bero på manglende kendskab til lovgivningen på disse områder.

(Kort bemærkning).

Tang Sørensen (FP):

Det glæder mig da overordentlig meget, når hr. Bernhard Baunsgaard har sympati for et af fremskridtspartiet stillet ændringsforslag. Men finder hr. Bernhard Baunsgaard det så ikke yderst betænkeligt, når hr. Bernhard Baunsgaard må konstatere, at kommuneplanloven jo først træder i kraft i 1979, og at de ekspropriationer, der kan finde sted fra nærværende lovs ikrafttræden og indtil 1979, i mange tilfælde kan finde sted efter dispositionsplaner, der er lavet uden borgernes medvirken?

Formanden:

Hr. Westh for en kort bemærkning, derefter talerrækken.

(Kort bemærkning).

Westh (S):

Jeg vil gerne spørge fremskridtspartiet i anledning af det indlæg, hr. Tang Sørensen kom

[Westh.]

med første gang, om fremskridtspartiet og eventuelt andre partier vil stemme for lovforslaget, såfremt man går ind for fremskridtspartiets ændringsforslag. Jeg vil gerne have, at det bliver meddelt heroppefra, inden forhandlingerne er slut.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Det glæder mig da, at hr. Tang Sørensen synes, der var sket visse fremskridt.

Det, der er sket, er, at man nu har fået præciseret ekspropriationsadgangen således, at den ønskede byudvikling skal være fastlagt enten i en kommuneplan eller i § 15-rammer, sådan at man har sikret, at der foreligger et klart og utvetydigt grundlag for ekspropriationer efter lovforslagets regler. Jeg mener ikke, det er betænkeligt at imødekomme kommunernes behov i denne retning, hvad angår det at ekspropriere på grundlag af § 15-rammernes indhold. Det er jo sådan, at her er det taget op og her skal der være en borgerdebat. Dernæst er det vel sådan, at hvis der er tale om kommuneplanlægning, så har der, efter alle de erfaringer, jeg har rundt omkring med hensyn til kommuneplanlægning, været en voldsom og stor debat de forskellige steder. Jeg tror ikke, at man ikke har haft lejlighed til at give sig til kende fra borgernes side i forhold til de planer, som kommunerne har gennemført.

Det er forkert, når man fra fremskridtspartiet siger, at man kan gennemføre alt efter kommuneplanlovens § 34 til sin tid. Det er både i bemærkningerne til kommuneplanloven og under udvalgsbehandlingen af lovforslaget klart tilkendegivet, at det ikke med den nye bestemmelse har været hensigten at udvide kommunalbestyrelsens ekspropriationsbeføjelse i forhold til de hidtidige bestemmelser, og det er jo en anden snak.

Så skal jeg kun sige til hr. Aksel Pedersen, som mente, at der måske ikke var behov for denne udvidede ekspropriationsadgang, at vi jo har givet konkrete eksempler på, at der er et sådant behov rundt omkring, hvor man ikke har kunnet komme igennem og borgmestre af alle farver har såmænd understreget det over for mig.

Til hr. Bernhard Baunsgaard vil jeg gerne sige, at den lovgivning, der findes her, er en lovgivning, som er nødvendig, men som i for-

hold til § 15 er noget midlertidigt, der skal afløses af den endelige regionplanlægning, som i løbet af de kommende par år vil være gennemført alle steder. Derfor tror jeg ligesom hr. Bernhard Baunsgaard ikke, at der er nogen risiko derved.

Der er nogle, der i forbindelse med denne lovgivning, til trods for at vi har en lovgivning om ekspropriation til rekreative formål, synes at dette er noget helt fantastisk og noget meget stort og noget, der næsten er i konflikt med grundloven. Jeg må selvfølgelig helt klart sige, at lovforslaget og ændringsforslagene er helt i overensstemmelse med grundloven.

Hvad er det egentlig, der er så forfærdeligt? Her er tale om, at man skal kunne gennemføre en ekspropriation til boligformål dér, hvor det er nødvendigt, og det er en forudsætning for ekspropriation, at den pågældende ejendom først er søgt erhvervet i fri handel, og erstatningens størrelse skal fastsættes ud fra et skøn over det afståedes værdi i handel og vandel. Er det så fantastisk forfærdeligt at gennemføre noget som dette? Er det ikke snarere fornuft og rimelighed i administrationen i vore kommuner?

Tang Sørensen (FP):

Selv om fremskridtspartiet principielt er modstander af dette lovforslag, ønsker vi da af hele vor styrke at arbejde for, at et lovforslag, der vedtages her i folketinget, får så rimelig en ordlyd som overhovedet muligt. Derfor har fremskridtspartiet stillet et underændringsforslag til dette lovforslag. Og hvis hr. Westh havde gjort sig den ulejlighed at læse betænkningen, så ville han have fundet ud af, at fremskridtspartiet indstiller dette lovforslag til forkastelse.

Westh (S):

Vi har her fået bekræftet, at når fremskridtspartiet har stillet et ændringsforslag som det, man har stillet her, er der ikke realiteter i det, det er bare noget luft. Det er ikke borgernes aktive medvirken, de er interesseret i, og derfor har vi ikke kunnet gå ind i en seriøs debat om det. Jeg anbefaler derfor, at vi vedtager lovforslaget, som det nu er fremlagt af ministeren.

Hermed sluttede forhandlingen.

Underændringsforslag nr. 2
forkastedes med 116 stemmer mod 27.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 1, § 1 i den ændrede affattelse, §§ 2 og 3, ændringsforslag nr. 3 om en ny affattelse af § 4, § 4 i den ændrede affattelse, og § 5 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om, at § 6 udgår, vedtoges uden afstemning, hvorved § 6 betragtedes som forkastet.

§ 7
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:
Anden behandling af forslag til lov om råstoffer.

(Lovforslag nr. L 60. Fremsat 9/3 77. Første behandling 18/3 77. Betænkning 12/5 77).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Askjær Jørgensen (FP):

Fremskridtspartiets medlemmer af udvalget om fysisk planlægning har i henhold til betænkningen indstillet lovforslaget til vedtagelse, når de ændringer bliver indført, som vil imødekomme vore synspunkter.

Ved første behandling sagde jeg, at fremskridtspartiet ikke kunne stemme for et lovfor-

slag med paragraffer som §§ 17 og 18. Vi takker for, at man har imødekommet disse gode fremskridtssynspunkter og nu har blokeret disse paragraffer. Vi er ligeledes tilfredse med, at der bliver en ændring, således at landmanden kan tage grus og sand til eget brug, uden at han derved skal indvikles i bureaukratiet. Hermed er vore og andre partiers ønsker imødekommet.

Når fremskridtspartiet nu senere stemmer imod byggeLovforslaget, beviser vi dermed, at vi ikke er tilfredse med § 6 i råstofloven. Vi beklager, at en paragraf som § 6 ikke har kunnet udgå, men det er der altså ikke flertal for.

Når man kender forholdene i Ringkøbing amt og ser, hvor man tog brunkul op under sidste krig, så kunne man ønske, at vi havde haft en råstoflov dengang, der sagde, at man skulle retablere efter sig, når man havde taget et råstof op. Indvindingen af brunkullene har givet til resultat, at vi nu har disse mange tusinde hektar af Danmark henliggende, så arealet er tabt som landbrugsjord og for resten ikke kan anvendes til andet. Tilbage er kun, næsten som et uløseligt problem, okkerudstrømningen fra disse brunkulsgrave. Her har vi altså en illustration af, at der kan være noget fornuft i en råstoflovgivning. Vi, der har arbejdet med lovforslaget, føler os ansvarlige for Danmarks natur og finder det rimeligt, at man skal efterplanere, når en indvinding er tilendebragt, enten det drejer sig om indvinding af grus eller af andet råstof.

At vi nu vil stemme for lovforslaget er ikke ensbetydende med, at vi ikke fortsat har kritiske øjne rettet mod, hvorledes loven vil blive administreret, og om dette sker, som det er udtrykt i svarene til udvalget, og ligeledes vil vi være opmærksom på personaleforbruget.

En afvejning mellem de positive og de negative sider af sagen giver til resultat, at fremskridtspartiets medlemmer af udvalget finder, at der er flest positive ting, men jeg skal oplyse, at der i fremskridtspartiet er medlemmer, som stadig finder, at forslaget er mere negativt end positivt og derfor ønsker lovforslaget forkastet. Denne afvejning giver til resultat, at man ikke skal forvente, at alle fremskridtsfolk stemmer for lovforslagets endelige vedtagelse. Men vi, der er medlemmer af udvalget, står naturligvis fast på, hvad vi har skrevet i betænkningen og vil naturligvis stemme både for ændringsforslagene og for lovforslagets ende-